

Tutoring binnen het Taal- en Leesprogramma

Success for All:

Een Onderzoek naar de Implementatie van het Success for All Tutoraanbod in Nederland.

Student: I.J.M. van Leeuwen (s4137671)

Begeleider: M.J. Mullender-Wijnsma

2^e beoordelaar: A.G. van Assen

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen

3 juni 2022

Abstract

Many students in Dutch primary school have a language and reading deficiency, which may affect successes in everyday life. Previous research shows that tutoring within the Success for All programme is an effective intervention to enhance reading skills. Due to a lack of time and personnel, tutoring cannot always be implemented as intended, which can result in less positive effects. The aim of this research is to investigate the implementation of tutoring in the first grade (Reading Roots) and above (Reading Wings). A questionnaire was used to collect qualitative and quantitative data from 28 teachers, about the implementation of tutoring and the teachers' experience with the tutoring programme. The frequency of responses was analyzed using IBM SPSS statistics 25. As expected, tutoring in both Reading Roots and Reading Wings was not fully implemented as intended, based on the SfA-manual. Moreover, in the majority of Wingsclasses, no tutoring was offered at all. Many teachers indicate that proper implementation is not feasible and that the desired results of tutoring are not always achieved. In order to improve the tutor programme and support more students at the same time, it is suggested to develop a digital programme that can be used by teaching assistants. In this way, the tutor programme can be implemented in more schools, which will contribute to raising the level of reading.

Inhoud

Inleiding	3
Methode.....	6
Onderzoeksopzet	6
Participanten	7
Instrument.....	8
Analyse	10
Resultaten	12
Deelvraag 1.....	12
Deelvraag 2.....	16
Deelvraag 3.....	17
<i>Tevredenheid</i>	17
<i>Gewenst resultaat</i>	17
<i>Verbeterslag</i>	17
Discussie.....	20
Referentielijst	24
Bijlage A. Leerkrachtvragenlijst implementatie Success for All.....	26

Inleiding

De ontwikkeling van taal- en leesvaardigheden is een belangrijke voorspeller voor schoolprestaties en successen in het dagelijks leven (O'Connor & Vadasy, 2011; Snow et al., 1998). Niettemin blijkt uit onderzoek van Guldemon & Bosker (2006) dat veel leerlingen in het basisonderwijs een taalachterstand te hebben. Dit is een probleem omdat dit op maatschappelijk en persoonlijk gebied negatieve effecten tot gevolg kan hebben. Het is dus van belang is dat het taal en leesniveau van leerlingen verbetert. De onderwijsonderzoekers Slavin en Madden ontwikkelden eind jaren '80 in Amerika het programma Success for All (SfA). Dit is een empirisch onderbouwd taal- en leesprogramma, om het schoolsucces bij leerlingen in achterstandsgroepen te verbeteren (Success for All Foundation, 2015). Het doel hierbij is dat alle leerlingen een goede leesvaardigheid ontwikkelen, ook wanneer zij een achterstand hebben op dit gebied (Slavin & Madden, 1999). Sinds 2014 wordt SfA toegepast op Nederlandse scholen in achterstandswijken (Mullender- Wijnsma et al., 2020).

Mullender-Wijnsma et al. (2020) beschrijven in hun implementatie-onderzoek het Nederlandse SfA-programma. Success for All Nederland is gebaseerd op het Amerikaanse SfA-programma. Het kan schoolbreed worden ingezet en wordt gevormd uit de volgende componenten: taal- en leesprogramma, samenwerkend leren, tutoring, driemaandelijke toetsing, ouderbetrokkenheid, SfA-coördinator en training en coaching. In de kleuterklassen begint het programma met werkvormen waarmee de leerlingen worden voorbereid op het SfA-programma van groep 3. In groep 3 start Reading Roots en vanaf groep 4 gaan leerlingen aan de slag met Reading Wings. Reading Roots wordt gevormd door de SfA-materialen die in groep 3 worden gebruikt. Binnen Reading Roots wordt gefocust op het coöperatief leren (Hingstman, 2021) en doelgericht werken (Mullender-Wijnsma et al., 2020). Observaties worden uitgevoerd en methodetoetsen worden afgenomen om de ontwikkeling van de beginnende lezers te volgen. De SfA-materialen voor groep 4 en hoger worden Reading Wings genoemd. Binnen Reading Wings krijgen de leerlingen wekelijks les in technisch lezen, woordenschat, begrijpend lezen, taalbeschouwing en schrijven. Door middel van wekelijkse oefentoetsen kan de leerkracht zien in hoeverre de leerlingen de stof begrijpen. De materialen voor Reading Roots en Reading Wings zijn ontwikkeld op basis van kinderboeken. Naast de aandacht voor ontwikkeling van mondelinge taalvaardigheid, woordenschat, technisch lezen, begrijpend lezen en schrijven tijdens de taal- en leeslessen, spelen samenwerkend leren, ouderbetrokkenheid en tutoring een grote rol in het programma. Mullender-Wijnsma et al. (2020) tonen aan dat er grote verschillen bleken te zijn tussen scholen met betrekking tot de implementatie van samenwerkend leren, de ouderbetrokkenheidsmodule en tutoring. Zo bleek

er op het gebied van tutoring sprake te zijn van een gebrek aan tijd en/of personeel om de tutorsessies te implementeren zoals beschreven in de SfA-handleiding. Zoals eerder beschreven is een belangrijk doel van SfA om van alle kinderen goede lezers te maken, ook van de kinderen die achterstanden hebben op het gebied van taal-en lezen. Daarom wordt met behulp van tutoring, veel moeite gedaan om lees-en leerproblemen binnen het reguliere klaslokaal op te lossen (Van Kuijk et al., 2021). Tutoring is een vorm van (intensieve) interventie voor kinderen die niet voldoende vooruitgang kunnen boeken op basis van de reguliere les en die daarom extra onderwijsondersteuning nodig hebben (Fuchs & Fuchs, 2006). Volgens Borman en Hewes (2002) is tutoring effectief bevonden in het verbeteren van leesprestaties, vooral wanneer deze interventie wordt opgenomen in een schoolbreed programma. Het opstellen van doelen, afstemmen van tutorsessies op het reguliere taal- en leesprogramma, het geven van feedback en het vieren van successen kan ook zorgen voor een toename in deze effectiviteit (Gijsel et al., 2011; Gersten et al., 2020; Neitzel et al., 2021).

Scholen hebben vrijheid in het tutorprogramma dat zij als school aanbieden (Hingstman, 2021). Echter moet wel aan bepaalde voorwaarden voor implementatie worden voldaan om tutoring succesvol te laten zijn (Slavin et al., 2009). Wanneer leerlingen achterblijven in hun taalprestaties kunnen ze op basis van selectie in aanmerking komen voor het tutorprogramma (Success for All Nederland, 2021). Zo kan op basis van het Screeningsinstrument Beginnende Geletterdheid de leesvaardigheid van leerlingen in groep 2 en 3 worden voorspeld (*Screeningsinstrument Beginnende geletterdheid*, 2018). Daarnaast wordt selectie vanaf groep 3 gebaseerd op toetsgegevens en observaties van de docent. De focus van tutoring in groep 3 ligt voornamelijk op fonemisch bewustzijn (klankenleer), letterkennis en woordkennis. Om de acht tot negen weken wordt bepaald of leerlingen de gewenste vooruitgang boeken wat betreft lezen, hieruit blijkt ook welke leerlingen tutoring nodig hebben. Volgens de SfA-gebruikswijzer van zowel Roots als Wings (Success for All Nederland, 2021) vindt tutoring gedurende een periode van acht tot negen weken, dagelijks plaats. Als dagelijks niet mogelijk is, is vier keer per week het minimum. Een tutorsessie duurt 20 minuten en wordt gehouden buiten de reguliere les om gehouden. Een tutorsessie wordt het liefst een-op-een gedaan, maar tutoring in tweetallen is ook mogelijk. Tutoring moet worden uitgevoerd door getrainde onderwijsondersteunend personeel of gekwalificeerde professionals (Success for All Nederland, 2021). Ter ondersteuning van de tutoring, kan gebruik worden gemaakt van het externe computerprogramma *Bouw!* (Lexima, 2022). Hierin zijn oefeningen te vinden en kan de vooruitgang worden gerapporteerd. Na tien sessies beoordeelt de tutor de voortgang. In overleg met de leerkracht kunnen doelen worden bijgesteld. Om de motivatie en het

zelfvertrouwen van leerlingen te vergroten worden successen altijd gevierd. Na elke periode wordt bepaald of een leerling een volgende periode tutoring nodig heeft. De SfA-coördinator zorgt voor de juiste implementatie van het SfA-programma als begeleider en aanspreekpunt van de uitvoerende leerkrachten (Slavin & Madden, 2012). Wat betreft tutoring is de coördinator verantwoordelijk voor de organisatie van het tutorprogramma en het toetsen van vooruitgang bij de leerlingen (Mullender-Wijnsma et al., 2020).

Tutoring wordt voornamelijk ingezet in groep 3, om fonemisch bewustzijn, letterkennis, het lezen van woordjes en spreekvaardigheid te verbeteren, echter zou het ook in hogere groepen kunnen bijdragen aan het verbeteren van de leesvaardigheid (Hingstman, 2021). Zo zorgt tutoring dat taal- en leesachterstanden worden ingehaald, maar ook het leesplezier en de motivatie kan door tutoring worden verhoogd (Hingstman, 2021). Verder laat eerder onderzoek zien dat problemen op organisatorisch gebied ervoor zorgen dat een correcte uitvoering lastig is. Er is vaak onvoldoende tijd en/of personeel om tutoring te implementeren zoals bedoeld (Mullender-Wijnsma et al., 2020). Ook in Amerika blijkt dat niet alle scholen die werken met SfA de capaciteit hebben om elke leerling die het nodig heeft, tutoring te bieden (Klingner et al., 2006; Quint et al., 2015). In dit geval werden alternatieve methodes gezocht. Zo wordt in Amerika gewerkt met digitale tutorprogramma's om tutoren te ondersteunen, zodat tutoringssessies voor meerdere kinderen tegelijk kunnen plaatsvinden (Madden & Slavin, 2017).

Durlak en DuPre (2008) benoemen in hun onderzoek dat er een sterke relatie is tussen de implementatie en de effecten van een programma. Het is daarom van belang dat het tutoraanbod binnen SfA aan de hand van implementatieonderzoek, verder wordt verbeterd. Op deze manier kan tutoring op meer scholen juist worden geïmplementeerd, zodat de kans op positieve leerlinguitkomsten, zoals een verhoogd taal- en leesniveau worden vergroot.

In dit onderzoek wordt een beeld geschetst van de implementatie van het tutoraanbod binnen Reading Roots en Reading Wings. Op deze manier kan worden geëvalueerd hoe dit aanbod zich binnen de verschillende groepen tot elkaar verhoudt en wat de ervaring van leerkrachten is met betrekking tot dit aanbod. Door middel van de leerkrachtersvaring kan gekeken worden naar de wensen en behoeften vanuit scholen met betrekking tot een tutorprogramma.

Om te onderzoeken hoe het SfA-tutoraanbod wordt geïmplementeerd en hoe het wordt ervaren door leerkrachten, zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld: *“In hoeverre wordt het SfA-tutoraanbod bij Roots en Wings geïmplementeerd zoals bedoeld en waarom wordt dit wel of niet geïmplementeerd zoals bedoeld?”*.

De onderzoeksvraag zal worden beantwoord op basis van drie deelvragen: *“Wat is de implementatie van het SfA-tutoraanbod bij Reading Roots?”*, *“Wat is de implementatie van het SfA-tutoraanbod bij Reading Wings?”* en *“Wat is de leerkrachtervaring met het SfA-tutoraanbod?”*. Op basis van dit onderzoek zou een suggestie voor verbetering van het Success for All programma kunnen worden gedaan. Gegeven het onderzoek van Hingstman (2021) en dat van Mullender-Wijnsma, et al. (2020) is de verwachting dat het SfA-tutoraanbod niet volledig wordt geïmplementeerd zoals bedoeld, wegens gebrek aan capaciteit. Verder wordt verwacht dat de implementatie van het SfA-tutoraanbod bij Roots beter zal verlopen dan bij Wings, aangezien het gebruikelijker is om tutoring aan te bieden in lagere groepen.

Methode

Onderzoeksopzet

Om de onderzoeksvraag *“In hoeverre wordt het SfA-tutoraanbod bij Roots en Wings geïmplementeerd zoals bedoeld en waarom wordt dit wel of niet geïmplementeerd zoals bedoeld?”* te beantwoorden, is een vragenlijst afgenomen bij leerkrachten die werken met het SfA-programma. Het onderzoek is gebaseerd op kwalitatieve en kwantitatieve data, wat maakt dat het een mixed methods survey-onderzoek is. Kwantitatieve analyses zijn uitgevoerd om de implementatie van tutoring te onderzoeken bij de Roots- en Wingsklassen. Hieruit is afgeleid in hoeverre er verschil is tussen de implementatie van het tutoraanbod bij Roots en Wings. Om te onderzoeken waarom het SfA-tutoraanbod wel of niet geïmplementeerd werd zoals bedoeld, zijn kwalitatieve analyses uitgevoerd op basis van leerkrachtervaringen.

Het onderzoek is gestart met het lezen van literatuur over de taal- en leesachterstanden en over de ontwikkeling van het Amerikaanse en Nederlandse SfA-programma. Daarnaast is onderzocht wat vorig implementatieonderzoek van het Nederlandse SfA-programma heeft opgeleverd. Daaruit volgde tevens de aanleiding voor dit onderzoek. Verder is er op basis van bestaande literatuur een beeld gevormd van de inhoud en het belang van tutoring.

De vragenlijst die is ingezet voor de dataverzameling is in maart 2022 opgesteld. Voordat de vragenlijst werd verstuurd, is deze goedgekeurd door de ontwikkelaars van Success for All Nederland. Na akkoord van de ontwikkelaars, is de vragenlijst op 29 maart per mail verzonden naar de leerkrachten van drie scholen, die met het SfA-programma werken. De leerkrachten hadden tot 18 april 2022 de tijd om de vragenlijst in te vullen. De SfA-coördinatoren hebben de leerkrachten er tussen 29 maart en 11 april twee keer aan herinnerd om de vragenlijst in te vullen. Op maandag 11 april is er per mail een herinnering verstuurd om het belang van het invullen nogmaals te benadrukken. Ook de SfA-coördinatoren hebben het

belang van invullen opnieuw bij hun leerkrachten aangekaart. Dit heeft geen nieuwe reacties op de vragenlijst opgeleverd.

Participanten

De leerkrachten die bij dit onderzoek betrokken zijn, werken op scholen die al betrokken waren bij het implementatieonderzoek van Mullender-Wijnsma et al. (2020). Destijds (2014) was het kampen met onderwijsachterstanden een voorwaarde voor scholen om deel te mogen nemen aan het onderzoek. Zes basisscholen zijn benaderd om mee te werken aan het onderzoek, uiteindelijk hebben drie scholen daadwerkelijk deelgenomen. Het gaat om een katholieke (KBS), een protestants-christelijke (PCBS) en een openbare basisschool (OBS).

In totaal zijn 49 leerkrachten benaderd om de vragenlijst in te vullen, waarvan 28 leerkrachten de vragenlijst hebben ingevuld. Eén van deze leerkrachten geeft les in groep 1 en 2 en is daarom niet relevant voor de analyse binnen dit onderzoek. Daarnaast kan uit Q49 worden afgeleid dat één van de respondenten onderwijsassistent is, deze persoon heeft geen vragen over tutoring beantwoord en is daarom ook niet meegenomen in de analyse. Verder hebben twee leerkrachten, die beide lesgeven in groep 8, ook geen een enkele vraag over tutoring beantwoord. Ook zij worden daarom niet meegenomen in de analyses. In figuur 1 is een overzicht van de respondenten te zien. Er wordt onderscheid gemaakt in de reacties van leerkrachten die werken met Roots, en leerkrachten die werken met Wings. De vier hiervoor genoemde respondenten, die niet worden meegenomen in het onderzoek, vallen onder ‘overige reacties’. Tabel 1 geeft de achtergrondinformatie weer van respondenten van Reading Roots en Reading Wings. Dit zijn leerkrachten die lesgeven in groep 3 tot en met 8 en de vragenlijst (gedeelte tutoring) hebben ingevuld. De tabel geeft weer hoeveel leerkrachten per klas hebben deelgenomen en op welke basisschool deze leerkrachten werken. Zo is te zien dat in totaal elf leerkrachten van de protestants-christelijke basisschool de vragenlijst hebben ingevuld. Van de katholieke basisschool zijn dit er vier en van de openbare basisschool hebben zeven leerkrachten de vragenlijst ingevuld.

Figuur 1

Stroomschema respondenten

Tabel 1

Achtergrondinformatie respondenten

	PCBS	KBS	OBS	Totaal
	F	F	F	F
Geeft les aan:				
Groep 3	5	0	1	6
Groep 4	1	2	1	4
Groep 5	2	0	2	4
Groep 6	2	1	1	4
Groep 7	1	1	1	3
Groep 8	1	0	1	2
Groep 7+8	1	0	0	1
Totaal F	13	4	7	24
Taken naast lesgeven ¹ :				
Taalcoördinator	0	1	1	
Rekencoördinator	0	0	1	
IB'er	0	1	0	
Anders	7	2	6	

Instrument

In dit onderzoek wordt gebruikgemaakt van een vragenlijst, gebaseerd op een vragenlijst uit het interventieonderzoek van Mullender-Wijnsma et al. (2020). De vragenlijst voor het huidige onderzoek, is ontwikkeld door studenten van de bachelor Pedagogische Wetenschappen (Rijksuniversiteit Groningen) en door onderzoekers en ontwikkelaars van SfA Nederland. Het gedeelte van de vragenlijst dat relevant is voor dit onderzoek, is te zien in Bijlage A.

De vragenlijst start met de introductie, waar respondenten ermee instemmen dat de verkregen gegevens worden gebruikt voor onderzoek, wanneer ze starten met het invullen van de vragenlijst. Daarnaast wordt hier het belang en doel van het onderzoek, de inhoud van de vragen en de geschatte duur van het invullen benoemd. Na de introductie wordt gevraagd naar de groep(en) waaraan een leerkracht lesgeeft en of hij/zij andere taken op school heeft, naast lesgeven. Afhankelijk van de antwoorden die de leerkrachten hierop geven, worden ze naar de juiste vervolgvragen voor hun klas gestuurd.

¹ Niet elke leerkrachten heeft extra taken en sommige leerkrachten hebben meerdere extra taken

Daarna volgen er voor elke SfA-component een aantal vragen. Eerst wordt de component samenwerkend leren uitgevraagd, gevolgd door de componenten taal- leesprogramma, training en coaching, SfA-coördinator, ouderbetrokkenheid en tutoring. In dit onderzoek wordt gefocust op de component tutoring, daarom zal alleen de data over deze component en algemene data geanalyseerd worden.

De eerste vraag bij het onderdeel tutoring luidt: *“Was er tutoring voor kinderen in groep 3 die achterbleven?”* (behorend bij de vragen voor leerkrachten van groep 3) of *“Was er tutoring voor kinderen in jouw groep die achterbleven?”* (behorend bij de vragen voor leerkrachten van groep 4 en hoger). Als een leerkracht op deze vraag “nee” antwoordt, wordt deze leerkracht direct doorgestuurd naar de laatste vraag over tutoring: *“Waar kan, volgens jou, de grootste verbetering worden gemaakt als het gaat om tutoring binnen Success for All?”*. Als een leerkracht “ja” antwoordt, zal deze leerkracht naar de eerstvolgende vraag over tutoring worden geleid.

Voor dit onderzoek zijn aan het onderdeel tutoring vragen toegevoegd aan de originele vragenlijst. Door middel van deze vragen wordt een duidelijker beeld verkregen van het de implementatie van het tutoraanbod. Deze vragen gaan over de training die de tutor heeft gehad om tutoring te geven en over de leerkrachterservaring met het tutorprogramma. Zo wordt gevraagd naar tevredenheid over het programma, naar het bereiken van gewenst resultaat en naar verbeteringen die gemaakt kunnen worden op het gebied van tutoring binnen Success for All. Bij deze vragen wordt om schriftelijke toelichting van het antwoord gevraagd. In de bijlage zijn van de nieuw toegevoegde vragen de Q en het bijbehorende nummer cursief gemaakt.

De andere vragen over tutoring gaan over de selectie voor tutoring en het soort tutorprogramma wat wordt aangehouden. Daarna volgen vragen over inhoud van tutoring op gebied van frequentie, duur, lengte en vorm. Verder wordt onderzocht wie de tutoring geeft en of deze persoon getraind is. Al deze vragen hebben verschillende antwoordmogelijkheden en soms kunnen meerdere antwoorden worden gegeven. Met uitzondering van de vraag over de frequentie van tutoring, is het bij elke vraag mogelijk om het antwoord “anders” te geven en om dit toe te lichten.

Er is geen pre-test uitgevoerd om de betrouwbaarheid van de vragenlijst te testen, wegens beperkte tijd. Om de betrouwbaarheidsanalyse achteraf uit te voeren zijn twee nieuwe variabelen aangemaakt. Een van deze variabelen gaf de antwoorden op vraag Q136 en Q151 *“Ben je tevreden over de tutoring?”* weer. In de andere variabelen werden de antwoorden op vraag Q137 en Q152 *“Levert tutoring het gewenste resultaat op?”* samengevoegd. Echter was het niet mogelijk om op basis van deze variabelen de betrouwbaarheidsanalyse uit te voeren,

aangezien de vragen verschillende antwoordschalen hebben. Omdat dit ook voor de andere vragen uit de vragenlijst geldt, kon de interne consistentie over de vragen in de vragenlijst niet worden berekend. De inhoudsvaliditeit is voor sommige vragen niet gewaarborgd. Zo kon de vraag over het gewenste resultaat alleen worden beantwoord met “ja” of “nee”. De vraag over tevredenheid had vier antwoordmogelijkheden, van “ja, heel erg tevreden”, tot “nee, heel erg ontevreden”. Omdat gewenst resultaat en tevredenheid abstracte begrippen zijn, kan niet met zekerheid worden gezegd dat alle leerkrachten deze begrippen hetzelfde zullen interpreteren, waardoor de inhoudsvaliditeit niet gegarandeerd kan worden. Daarentegen worden de interne validiteit en de begripsvaliditeit gewaarborgd doordat de vragen en begrippen die een beeld geven van de implementatie van tutoring, zijn gebaseerd op de handleiding van Success for All Nederland.

Analyse

Na de deadline voor de dataverzameling zijn alle reacties op de vragenlijst getransporteerd naar het programma *IBM SPSS statistics 25*, zodat de data geanalyseerd kon worden. Data die niet relevant was, zoals het IP-adres en de duur van het invullen, is uit het bestand verwijderd, zodat er meer overzicht was. Het e-mailadres van de respondenten, de antwoorden op algemene vragen en de antwoorden op de vragen over tutoring, bleven over. De e-mailadressen zijn gebruikt om te analyseren hoeveel leerkrachten per school de vragenlijst hebben ingevuld. Verder is anonimiteit van respondenten gewaarborgd.

De eerste deelvraag in dit onderzoek was “*Wat is de implementatie van het SfA-tutoraanbod bij Reading Roots?*”. In tabel 2 is een overzicht te zien van de antwoordschaal per vraag die op deze deelvraag van toepassing zijn. Leerkrachten die op vraag Q124: “*Was er tutoring voor kinderen in groep 3 die achterbleven?*” ja antwoorden, worden meegenomen in de analyse, mits zij de resterende vragen over tutoring ook hebben beantwoord. Als er leerkrachten zijn die wel antwoord geven op vraag Q124, maar op andere vragen geen antwoord geven, moet dit worden benoemd in de resultaten. De data-analyse is uitgevoerd door per vraag weer te geven hoeveel leerkrachten een bepaald antwoord hebben gegeven. Dit is in tabel 4 weergegeven als frequentie (F). Bij sommige antwoordmogelijkheden was er de ruimte tot toelichting/open invulling. De antwoorden die hier zijn gegeven worden in de resultaten beschreven, De vragen die worden meegenomen in de analyse zijn vraag Q124 tot en met vraag Q135. Om te onderzoeken of de gevonden implementatie van de component tutoring overeenkomt met de gewenste implementatie, zal een vergelijking worden gemaakt met de SfA-gebruikswijzer voor Reading Roots.

Deelvraag 2 van dit onderzoek was “*Wat is de implementatie van het SfA-tutoraanbod bij Reading Wings?*”. De vragen uit de vragenlijst behoren bij deze deelvraag komen overeen met de vragen die gebruikt zijn om deelvraag 1 te beantwoorden. De antwoordschalen voor deze vragen zijn daarom ook weergegeven in tabel 2. De data-analyse verloopt net zoals bij deelvraag 1. De frequenties waarin antwoorden worden gegeven zijn ook weergegeven in tabel 4 en toelichtingen/open invullingen worden in de resultaten beschreven. In tabel 4 zijn vraag Q124 en vraag 139 samengevoegd in de vraag “*Was er tutoring voor kinderen in X die achterbleven?*”, omdat deze vragen in tegenstelling tot de andere vragen over tutoring, niet overeenkomen voor de verschillende groepen. “*Groep 3*” (Roots) en “*jouw groep*” (Wings) worden weergegeven als X. De vragen die worden meegenomen in de analyse behorend bij deelvraag 2 zijn vraag Q139 tot en met vraag Q150. Om te onderzoeken of de gevonden implementatie van de component tutoring overeenkomt met de gewenste implementatie, zal een vergelijking worden gemaakt met de SfA-gebruikswijzer voor Reading Wings.

Bij vraag Q125, Q126, Q134, Q140, Q141 en Q149 is het mogelijk om meerdere antwoorden te geven. Dit kan ervoor zorgen dat frequenties van de gegeven antwoorden op een vraag hoger zijn dan het aantal respondenten die de vraag beantwoord hebben. Bij deze vragen staat het aantal respondenten vermeld in tabel 4, onder de desbetreffende vraag.

Tabel 2

Vragen behorend bij deelvraag 1 en 2 en bijbehorende antwoordschaal

Vragen		Antwoordschaal
Roots	Wings	
Q124	Q139	Categorisch (2)
Q125	Q140	Categorisch (7) + mogelijkheid tot open aanvulling
Q126	Q141	Categorisch (4) + mogelijkheid tot open aanvulling
Q127	Q142	Categorisch (5)
Q128	Q143	Categorisch (4) + mogelijkheid tot open aanvulling
Q129	Q144	Categorisch (5) + mogelijkheid tot open aanvulling
Q130	Q145	Categorisch (5) + mogelijkheid tot open aanvulling
Q131	Q146	Categorisch (6) + mogelijkheid tot open aanvulling
Q132	Q147	Categorisch (4) + mogelijkheid tot open aanvulling
Q133	Q148	Categorisch (7) + mogelijkheid tot open aanvulling
Q134	Q149	Categorisch (6) + mogelijkheid tot open aanvulling
Q135	Q150	Categorisch (7) + mogelijkheid tot open aanvulling

Deelvraag 3 in dit onderzoek was *“Wat is de leerkrachtervaring met het Sfa-tutoraanbod?”*. In tabel 3 is een overzicht te zien van de antwoordschaal per vraag die op deze deelvraag van toepassing zijn. De analyse voor deze deelvraag is uitgevoerd door bij de vragen met categorische antwoordmogelijkheden te onderzoeken hoe vaak een bepaald antwoord wordt gegeven door leerkrachten van Roots en door leerkrachten van Wings. De frequenties (F) zijn weergegeven in tabel 5. Om de leerkrachttevredenheid in kaart te brengen worden er in de vragenlijst drie open vragen gesteld. In deze vragen wordt gevraagd naar toelichting op de tevredenheid met het tutoraanbod en toelichting op het bereiken van gewenst resultaat. Daarnaast wordt gevraagd naar verbetering die gemaakt zou kunnen worden op het gebied van tutoring. Om de antwoorden op de open vragen te analyseren, worden deze verdeeld in categorieën. De antwoorden die worden gegeven op de vragen over de tevredenheid en het bereiken van gewenst resultaat kunnen worden onderverdeeld in de categorieën ‘sterke punten’ en ‘zwakke punten’. De antwoorden die worden gegeven op de vraag *“Waar kan, volgens jou, de grootste verbetering worden gemaakt als het gaat om tutoring binnen Success for All?”* (Q138 en Q153), kunnen in de volgende categorieën worden geplaatst: soort programma, differentiatie en capaciteit. Een overzicht van de antwoorden, weergegeven in citaten en verdeeld in categorieën is te zien in tabel 6. In de resultaten worden de (opvallende) antwoorden besproken.

Tabel 3

Vragen behorend bij deelvraag 3 en bijbehorende antwoordschaal

Vragen		Antwoordschaal
Groep 3	Vanaf groep 4	
Q136	Q151	Categorisch (4)
Q236	Q237	Open
Q137	Q152	Categorisch (2)
Q235	Q238	Open
Q138	Q153	Open

Resultaten

Deelvraag 1

In tabel 4 zijn de antwoorden te vinden om deelvraag 1: *“Wat is de implementatie van het Sfa-tutoraanbod bij Reading Roots?”* en deelvraag 2: *“Wat is de implementatie van het*

SfA-tutoraanbod bij Reading Wings?” te beantwoorden. Eerst zal worden ingegaan op de antwoorden op vragen behorend bij deelvraag 1.

Ten eerste is in tabel 4 te zien dat de zes leerkrachten van groep 3 niet allemaal alle vragen over tutoring hebben beantwoord. Eén vaste leerkracht van groep 3 heeft aangegeven dat er geen tutoring is voor de kinderen in zijn/haar groep. Dit betekent dat deze leerkracht de rest van de vragen over tutoring behorend bij deze deelvraag niet heeft beantwoord. Daarnaast heeft een invalleerkracht uit groep 3 alleen Q124: “*Was er tutoring voor de kinderen in jouw groep?*” beantwoord. Samen met de andere vier leerkrachten was het antwoord van deze leerkracht op deze vraag “ja”. In het merendeel van de groepen 3 wordt dus tutoring aangeboden. Opvallend is dat twee leerkrachten soms in hun antwoorden aan geven niet te bepalen hoe iets eraan toe gaat, of geen idee hebben over de situatie omtrent tutoring.

De meeste leerlingen werden geselecteerd voor tutoring op basis van AVI- en SfA-toetsen. Voor beide toetsen geven drie van de vier leerkrachten aan deze toetsen te gebruiken. Twee leerkrachten gebruiken hiervoor (ook) de DMT en/of geven aan te selecteren op basis van hun eigen observaties. Wanneer leerlingen worden geselecteerd voor tutoring volgt de meerderheid van de leerlingen drie tutorsessies per week, altijd met een duur van 10-19 minuten. De meeste leerlingen volgen tutoringssessies in tweetallen. In de groep van één van de vier leerkrachten, krijgen de leerlingen individueel tutoring. Alle vier de leerkrachten gebruiken het online tutorprogramma *Bouw!* ter ondersteuning van de sessies. Twee van de vier leerkrachten maken ook gebruik van de tutoringmap van SfA. De lengte van de tutoringssessies is voor iedere leerkracht verschillend: één leerkracht geeft aan dat tutoringssessies een halfjaar worden gegeven, één geeft aan dat de sessies een jaar duren, en een andere leerkracht zegt dat de lengte afhankelijk van de leerling is. Daarnaast geeft één leerkracht aan niet te bepalen hoe lang de tutoringssessies plaatsvinden. In drie groepen worden de tutorsessies verzorgd door de onderwijsassistent, in de andere groep kan de tutoring niet alleen door de onderwijsassistent, maar ook door de leerkracht of door een stagiair worden uitgevoerd. Twee van de onderwijsassistenten zijn door de leerkracht getraind om de tutoring uit te voeren. Een van de andere tutoren is getraind is vanuit SfA en een leerkracht geeft aan niet te weten of de tutor is getraind.

Twee respondenten houden zich iedere periode (om de acht à negen weken) bezig met het opstellen en evalueren van doelen. Eén respondent doet dit maar één keer per jaar en er is opnieuw één leerkracht die niet weet hoe het er in zijn/haar groep aan toe gaat. De voortgang wordt door twee leerkrachten wekelijks, en door één leerkracht dagelijks besproken. Daarnaast is voortgang te volgen in *Bouw!*. Bij het behalen van succes kan dit op meerdere manieren

worden gevierd. De helft doet dit met stickers, anderen noemen het geven van mondelinge complimenten en het afstrepen van de lessen om successen te vieren.

Tabel 4

Overzicht resultaten vragen over tutoring, weergegeven in frequenties

Vraag	Antwoordmogelijkheid	Roots	Wings	
Q		F	F	
124	Was er tutoring voor kinderen in X die	Ja	5	3
139	achterbleven?	Nee	1	15
125	Op basis waarvan werden leerlingen	AVI	3	2
140	geselecteerd voor tutoring?	DMT	2	0
	(Roots: n=4, Wings: n=3)	SfA-toetsen	3	0
		Cito begrijpend lezen	0	0
		Cito woordenschat	0	0
		Observaties van de leerkracht	2	0
		Anders, namelijk..	2	1
126	Welk tutorprogramma werd hiervoor	<i>Bouw!</i>	4	0
141	gebruikt?	De tutoringmap van SfA	2	0
	(Roots: n=4, Wings: n=3)	Een ander programma, namelijk..	1	1
		We gebruikten geen programma maar kozen zelf tutoractiviteiten, op het gebied van..	0	2
127	Wat was de gemiddelde frequentie van de	Elke dag	0	0
142	tutoringsessies?	4x per week	0	0
		3x per week	3	2
		2x per week	1	1
		1x per week	0	0
128	Wat was de gemiddelde duur van de	0-9 minuten	0	0
143	tutoringsessies?	10-19 minuten	4	3
		20-30 minuten	0	0
		Anders, namelijk..	0	0
129	Hoe lang kreeg een kind gemiddeld	Enkele weken	0	1
144	tutoring?	Een periode (8-9 weken)	0	1

		Een half schooljaar	1	0
		Een heel schooljaar	1	0
		Anders, namelijk..	2	1
130	Hoe werd de tutoring aangeboden?	Individueel	1	0
145		In tweetallen	3	1
		In groepjes van drie leerlingen	0	1
		In groepjes van vier leerlingen	0	0
		Anders, namelijk..	0	1
131	Wie verzorgde de tutoringssessies?	De eigen leerkracht (ikzelf)	0	0
146		Een andere leerkracht	0	0
		Een onderwijsassistent	3	2
		Een stagiair	0	0
		Een vrijwilliger	0	0
		Anders, namelijk..	1	1
132	Hoe is/zijn de tutor(en) getraind om de	De tutor is niet getraind	0	1
147	tutoring uit te kunnen voeren?	Vanuit Succes for All	1	0
		Door de leerkracht	2	2
		Anders, namelijk..	1	0
133	Hoe vaak werden er gemiddeld doelen	Dagelijks	0	0
148	voor getutorde leerlingen opgesteld en	Wekelijks	0	0
	geëvalueerd?	Eens per 2 weken	0	0
		Iedere periode (8-9 weken)	2	3
		1x per jaar	1	0
		Nooit	0	0
		Anders, namelijk..	1	0
134	Op welke manier(en) werden successen	Met yells	0	0
149	tijdens de tutoring gevierd?	Met fiches	0	0
	(Roots: n=4, Wings: n=3)	Met stickers	2	1
		Met complimentenkaartjes	0	1
		Successen werden niet gevierd	0	1
		Anders, namelijk..	3	1

135	Hoe vaak was er gemiddeld overleg tussen	Dagelijks	1	0
150	jou en de tutor over de voortgang van de	Wekelijks	2	2
	leerlingen tijdens de tutoring?	Eens per 2 weken	0	0
		Iedere periode (8-9 weken)	0	0
		1x per jaar	0	0
		Nooit	0	1
		Anders, namelijk..	1	0

Deelvraag 2

Onderstaand wordt antwoord gegeven op de vragen over tutoring behorend bij deelvraag 2, uitgedrukt in frequenties.

Vraag Q139 “*Was er tutoring voor de kinderen in jouw groep die achterbleven?*” is beantwoord door achttien respondenten. Hiervan geven vijftien leerkrachten aan dat er geen tutoring is voor de kinderen in hun klas. Drie leerkrachten zeggen wel tutoringssessies aan te bieden aan hun leerlingen. Twee hiervan geven les in groep 4, de ander is leerkracht in groep 7. Echter geeft een van de leerkrachten uit groep 4 aan dat de tutoring niet door hem/haar zelf werd gevolgd, maar door de andere leerkracht van deze groep.

In de Wings-klassen wordt de meerderheid van de leerlingen op basis van AVI-toetsen geselecteerd voor tutoringssessies. Eén van de drie leerkrachten geeft aan dat deze resultaten worden gecombineerd met eigen observaties. Leerlingen die worden geselecteerd voor tutoring volgen twee of drie tutorsessies per week, van 10-19 minuten. Deze sessies worden voornamelijk in twee of drietallen gegeven en verzorgd door de onderwijsassistenten, die zijn getraind door de leerkracht. Daarnaast kan de tutoring worden uitgevoerd door de leerkracht of door een stagiair. Eén van de tutoren is niet getraind. Tijdens de tutorsessies worden door de meeste tutoren zelf tutoractiviteiten gekozen. Dit zijn activiteiten uit het SfA-programma, het geven van pre-teaching en het samen lezen van een boek, ter bevordering van het leesplezier. Ook wordt genoemd dat een ander programma wordt gebruikt, al zegt deze leerkracht wel het SfA-boek te hanteren. Ook bij Reading Wings verschilt de lengte van de tutoring. Tutoring kan enkele weken, een periode of tot het niveau voldoende is gestegen plaatsvinden. In het laatste geval kan dit ook het hele jaar zijn, als leerlingen moeite blijven houden met taal en lezen.

In de groepen van alle respondenten worden elke periode doelen voor tutoring opgesteld en geëvalueerd. Twee van de drie leerkrachten geven aan de voortgang dan ook wekelijks te bespreken. De andere leerkracht bespreekt de voortgang nooit. Wanneer er successen worden behaald tijdens de tutoringssessies wordt dit op verschillende manieren gevierd. Dit gebeurt met

een sticker, met complimentenkaartjes en door het geven van een ‘dikke pluim’, na afloop van de sessie. Bij één van de leerkrachten worden successen niet gevierd.

Deelvraag 3

Tevredenheid

In tabel 5 wordt in frequenties weergegeven in hoeverre de leerkrachten tevreden zijn over tutoring en of tutoring het gewenste resultaat oplevert. Te zien is dat vier leerkrachten een beoordeling hebben gegeven over het Rootsprogramma, drie leerkrachten hebben een beoordeling over het Wings-programma gegeven. Zowel twee leerkrachten die werken met Reading Roots, als twee leerkrachten die werken met Reading Wings geven aan “*een beetje tevreden*” te zijn over tutoring. De leerkrachten van Reading Roots geven aan niet helemaal tevreden zijn met programma zelf en de haalbaarheid ervan. Eén leerkracht uit groep 4 geeft als toelichting dat hij/zij de tutoring voor de groep niet heeft gevolgd. Drie leerkrachten (twee van Roots, één van Wings) zijn “*heel tevreden*” over tutoring. De leerkrachten uit groep 3 geven aan dat het hen bevalt dat de tutoring door een stagiair/onderwijsassistent kan worden uitgevoerd. De leerkracht die met Wings werkt is heel tevreden omdat het leesplezier van zijn/haar leerlingen door tutoring wordt bevorderd, zodat de motivatie en het niveau ook stijgen.

Gewenst resultaat

Alle leerkrachten van de Reading Roots klassen geven aan dat tutoring niet het gewenste resultaat oplevert. Hun toelichting hierop is wisselend. Sommige leerlingen behalen wel gewenst resultaat en sommigen niet. Sterke punten zijn dat de leesmotivatie goed is en dat kinderen zelfverzekerder worden van de tutoring. Zwakke punten die worden genoemd zijn dat er enkel op basis van AVI- en DMT-toetsen nog geen gewenst resultaat is te zien en dat het programma *Bouw!* niet altijd zorgt dat kinderen aan het eind van groep drie op het juiste niveau zitten. De meerderheid van de Reading Wings geeft aan dat tutoring wel het gewenste resultaat oplevert. Eén van de lichte toe dat het ontwikkelen plezier, motivatie en geloof in eigen kunnen op het gebied van lezen, hieraan bijdraagt. De andere leerkracht die vindt dat het gewenste resultaat, evalueert dit niet zelf, maar noemt “*geen bericht is goed bericht*”. De leerkracht die niet vindt dat het gewenste resultaat behaald wordt, legt de oorzaak hiervan bij dyslexie of gedragsproblemen onder de leerlingen.

Verbeterslag

De laatste vraag over de component tutoring is “*Waar kan, volgens jou, de grootste verbeterslag worden gemaakt als het gaat om tutoring binnen Success for All?*”. Deze vraag is beantwoord door drie leerkrachten uit groep 3. Eén hiervan heeft geen andere vragen over tutoring beantwoord, omdat deze leerkracht heeft aangegeven geen tutoring aan zijn/haar

leerlingen aan te bieden. Er zijn twee leerkrachten uit groep 3 die de vraag over de verbeter slag niet hebben beantwoord. Beiden hebben eerder in de vragenlijst ingevuld dat tutoring niet het gewenste resultaat oplevert. Eén van deze leerkrachten heeft aangegeven wel heel tevreden te zijn over tutoring. Van de 18 leerkrachten die lesgeven aan Wingsgroepen hebben er twaalf geantwoord op de vraag waar de grootste verbeter slag gemaakt zou kunnen worden. Vijf van de twaalf hebben “n.v.t.”, “geen idee” of “er is geen tutoring vanuit Sfa” als antwoord gegeven. Deze vijf leerkrachten hebben bij Q139 allemaal aangegeven dat er geen tutoring is voor de leerlingen in hun klas.

Wat betreft het programma geeft een leerkracht uit groep 3 aan dat *Bouw!* niet leuk wordt gevonden. Door leerkrachten van Wingsgroepen wordt genoemd dat er in het programma meer aandacht voor technisch lezen moet zijn en dat er groepsoverstijgend moet worden gewerkt met oudere en jongere leerlingen. Daarnaast ziet een van deze leerkrachten mogelijkheden tot verbetering met het ontwikkelen van een digitaal tutoringprogramma. Verder worden er verbeter slagen genoemd op het gebied van differentiatie. Hier wordt benoemd dat er meerdere leerlingen tegelijk bediend moeten worden, dat kinderen die taal moeilijk vinden pre-teaching moeten krijgen en dat per kind moet worden bekeken of tutoring bevorderlijk is. Wat betreft de capaciteit geven twee leerkrachten van de Wingsklassen aan dat er meer tijd en ruimte in het rooster moet komen voor tutoring. Er blijft geen tijd voor tutoring over naast de reguliere Sfa- lessen. Een leerkracht uit groep 3 pleit voor het ontwikkelen van een manier waarop de tutoring kan worden uitgevoerd door onderwijsassistenten.

Tabel 5

Overzicht resultaten leerkrachtersvaring met Sfa-tutoraanbod, weergegeven in frequenties

Vraag		Antwoordmogelijkheid	Roots	Wings
Q			F	F
136	Ben je tevreden over tutoring?	Ja, heel tevreden	2	1
151		Ja, een beetje tevreden	2	2
		Nee, een beetje ontevreden	0	0
		Nee, heel ontevreden	0	0
137	Levert tutoring het gewenste resultaat op?	Ja	0	2
152		Nee	4	1

Tabel 6

Overzicht antwoorden op open vragen leerkrachtersvaring

		Roots	Wings
Tevredenheid	Sterke punten	<p><i>“Het wordt door mijn stagiaire gedaan en zij doet het trouw en zorgvuldig.”</i></p> <p><i>“Fijn dat het niveau een mooie onderwijsassistenten dit opgaande lijn lieten zien.”</i></p> <p><i>konden doen.”</i></p>	<p><i>“Het leesplezier van álle kinderen is bevorderd, waardoor de motivatie en ook dat het niveau een mooie opgaande lijn lieten zien.”</i></p>
	Zwakke punten	<p><i>“Bouw is niet een stimulerend programma voor de onderwijsassistent.”</i></p> <p><i>“Helaas lukt het in de praktijk niet om het rooster altijd te volgen. Er valt veel uit, waardoor we niet op de gewilde 3x per week komen.”</i></p>	
Gewenst resultaat	Sterke punten	<p><i>“Dat is altijd lastig te zeggen. De kinderen ervaren het als positief en ze worden meer zelfverzekerd.”</i></p> <p><i>“Bij sommigen wel, sommigen niet.”</i></p> <p><i>“Nog niet alle leerlingen als je puur naar AVI/DMT kijkt. Met de leesmotivatie zit het nog wel goed.”</i></p>	<p><i>“Waar gaat het om? Dat ze plezier en motivatie in het lezen ontwikkelen en geloof in hun eigen kunnen, zodat ze het maximale eruit kunnen halen binnen hun eigen vermogen.”</i></p>
	Zwakke punten	<p><i>“Wanneer Bouw afgerond is, zitten ze niet persé op het E3 niveau.”</i></p>	<p><i>“De leerlingen in gr7 die tutoring nodig hebben zijn dyslectisch of hebben dyslexie en gedragsproblemen.”</i></p>

Verbeterslag	Soort programma	<i>“Bouw wordt door sommige kinderen (op den duur) niet meer leuk gevonden en doen ze het met tegenzin. Thuis wordt dit ook nauwelijks gedaan.”</i>	<i>Meer aandacht voor het technisch lezen Digitaal programma Groepsoverstijgend werken met oudere leerlingen en jongere leerlingen.</i>
	Differentiatie	<i>“Meer leerlingen tegelijk bedienen,”</i>	<i>“Het pre-teachen voor kinderen die het moeilijk vinden qua taal of een alternatief qua niveau indeling voor dyslexie.” “Kijk per kind of de tutoring wel bevorderlijk is. Kinderen niet dwingen om tutoring te doen als blijkt dat het overrechts werkt voor het leesplezier/motivatie.”</i>
	Capaciteit	<i>“De manier waarop dit door onderwijsassistenten kan worden uitgevoerd.”</i>	<i>“Tijd en ruimte in het rooster.” “Er is naast 90 min sfa geen tijd over.”</i>

Discussie

Het doel van dit onderzoek was het beschrijven van de implementatie van het Sfa-tutoraanbod bij Reading Roots en Reading Wings en het schetsen van een beeld van de ervaring die leerkrachten met dit aanbod hebben. Op deze manier kon worden beoordeeld of het aanbod werd geïmplementeerd zoals bedoeld en waarom dit wel of niet gebeurt. Dit kan bijdragen aan de verbetering van het tutorprogramma, zodat dit op meer scholen positieve uitkomsten voor het leesniveau oplevert. De verwachting op basis van eerder implementatieonderzoek van Mullender-Wijnsma et al. (2020) en Hingstman (2021) was dat het tutoraanbod niet wordt geïmplementeerd zoals bedoeld, vanwege gebrek aan capaciteit.

De resultaten laten zien dat in de Rootsklassen vaker wordt voldaan aan de aanbevelingen voor juiste implementatie dan in de Wingsklassen. In het grootste gedeelte van

de Wingsklassen wordt überhaupt geen tutoring geboden aan leerlingen die achterlopen. Daarnaast blijkt zoals verwacht dat zowel bij Reading Roots, als bij Reading Wings de component tutoring niet wordt geïmplementeerd zoals bedoeld, wanneer deze wordt vergeleken met de SfA-gebruikswijzers. Bovendien levert tutoring puur op basis van de toetsgegevens niet altijd het gewenste resultaat, volgens de meerderheid van de respondenten. Wel lijken leerlingen plezier te hebben in tutoring en verhoogt het voor sommige leerlingen hun motivatie en zelfverzekerdheid.

In de gebruiksaanwijzing is voor elke klas de aanbeveling om tutoring een-op-een of in tweetallen aan te bieden (Success for All Nederland, 2021). Bij de Rootsklassen is dit altijd het geval, terwijl tutoring in de Wingsklassen vaker in twee- of drietallen plaatsvinden. Daarnaast ontvangen leerlingen uit groep 3 altijd minstens één periode (acht tot negen weken) tutoring, wat is voorgeschreven als de minimumeis. Een van de leerkrachten van de hogere groepen geeft aan dat tutoring ook wel maximaal enkele weken plaatsvindt.

Wat betreft het tutorprogramma is het opvallend dat leerkrachten uit groep 3 vooral werken met het programma *Bouw!*. Sommigen voegen hier wel het gebruik van de SfA-map aan toe. Ondanks dat het gebruik van *Bouw!* veel voorkomt, blijkt uit de leerkrachtervaring dat dit programma door zowel de onderwijsassistenten als de leerlingen, niet stimulerend of leuk wordt gevonden. Daarnaast zorgt *Bouw!* niet altijd voor de gewenste vooruitgang. De leerkrachten in groep 4 en hoger geven aan zelf activiteiten uit het SfA-programma te kiezen, maar geen van de leerkrachten houdt zich volledig aan de tutormap van SfA. Deze leerkrachten zouden graag zien dat het SfA-tutoraanbod zich meer richt op groepsoverstijgend werken en dat er meer aandacht wordt besteden aan het onderdeel technisch lezen. Verder is er de wens om het digitale programma te verbeteren.

De duur en frequentie van de tutoringssessies is bij alle groepen onder de maat. Hoewel is aangegeven dat een frequentie van minimaal vier sessies per week wenselijk is, vindt tutoring in de meerderheid van de groepen drie keer per week plaats. Bij één Roots en één Wingsgroep ligt het aantal sessies zelfs op twee per week. Volgens (Slavin et al., 2009) is dit onvoldoende om het programma te laten slagen. Ook uit de ervaringen van leerkrachten blijkt dat het in de praktijk niet lukt om de vereiste frequentie en duur van de tutoringssessies aan te houden. Meerdere leerkrachten geven aan meer tijd en ruimte in het rooster te willen om het programma uit te voeren zoals bedoeld. Deze beperking werd ook al gevonden in eerder implementatieonderzoek van Mullender-Wijnsma et al. (2020).

De meerderheid van de leerkrachten noemt dat over het algemeen onderwijsassistenten worden ingezet om de tutoring te verzorgen. In enkele gevallen zijn de leerkrachten zelf of

stagiaires verantwoordelijk voor de uitvoering van de tutorsessies. Meerdere leerkrachten zijn tevreden met de uitvoering door onderwijsassistenten en zien graag dat hier in het SfA-programma rekening mee wordt gehouden. Echter blijkt dat de meeste tutores niet vanuit SfA-getraind zijn. In groep 3 is maar één tutor getraind vanuit SfA. In de andere groepen is de tutor door een leerkracht, of helemaal niet getraind.

Na elke periode dient er een evaluatie van doelen plaats te vinden. Op basis hiervan wordt bepaald of het voortzetten van de tutoring noodzakelijk is. De leerkrachten van Wings geven aan dat dit altijd om de periode gebeurt. Bij de leerkrachten uit groep 3 zijn de antwoorden verschillend. De meerderheid doet dit ook elke periode, al is er ook een leerkracht die dit maar één keer per jaar doet. In de gebruikswijzers wordt de tutor aanbevolen om na elke tien sessies te beoordelen wat de voortgang van een leerling is. Deze informatie moet worden gedeeld met de leerkrachten, om vervolgens de doelen bij te stellen. In de Roots-groepen gaat dit zoals gewenst, in de Wings-groepen is er een leerkracht die aangeeft dit nooit te doen.

Tot slot viel op dat uit een aantal antwoorden op vragen over tutoring bleek dat het voor een leerkracht uit groep 3 onbekend was hoe de tutoring op sommige gebieden verloopt. Ook bij sommige leerkrachten van de Wingsklassen was er weinig betrokkenheid bij het tutoringprogramma, deze leerkrachten gaven ook aan geen ideeën voor een grote verbeterslag te hebben. Volgens het SfA-programma is het noodzakelijk dat leerkrachten erg betrokken zijn bij de tutoring, onder andere door regelmatig de voortgang en doelen van hun leerlingen met de tutores te evalueren (Slavin & Madden, 2012).

Om de implementatie van het SfA-tutoraanbod te onderzoeken is een vragenlijst ontworpen, gebaseerd op een bestaande vragenlijst. In de vragenlijst werden voornamelijk begrippen gebruikt die ook in de SfA-handleidingen voorkomen. Echter bevat de vragenlijst ook abstractere begrippen, die de begripsvaliditeit en daarmee de interne validiteit in gevaar brengen. Mogelijk heeft dit gevolgen voor de resultaten, daarom moeten voorzichtig worden omgegaan met het trekken van conclusies. Zoals eerder genoemd zijn er vragen toegevoegd aan de vragenlijst, hierdoor kon een breder beeld van de implementatie van tutoring worden geschetst. Daarnaast is in de vragenlijst ruimte gecreëerd waarin leerkrachten ervaringen en ideeën konden delen. Een limitatie van het onderzoek was de lage respons op deze vragen, enkel 10 van de 24 respondenten hebben aangegeven wat een verbeterslag zou kunnen zijn voor het SfA-tutoraanbod. In dit geval is mogelijk sprake van selectieve bias, bijvoorbeeld doordat vooral leerkrachten die actief betrokken zijn bij de ontwikkeling van het programma deze vraag beantwoorden. Dit zou een vertekend beeld van de werkelijkheid kunnen geven, waardoor conclusies niet gegrond zijn. Verder bleek het niet mogelijk om de betrouwbaarheid van de

vragenlijst te berekenen, omdat de vragen verschillende antwoordschalen hebben. Een suggestie voor vervolgonderzoek is daarom om meer vragen met dezelfde antwoordschalen in de vragenlijst te verwerken. Zo zou bijvoorbeeld meer met een 5-punts Likertschaal gewerkt kunnen worden.

Er zijn 49 leerkrachten benaderd om deel te nemen aan dit onderzoek, waarvan 28 leerkrachten hebben gereageerd. Uiteindelijk waren de antwoorden van 26 leerkrachten bruikbaar voor het huidige onderzoek, wat maakt dat de steekproef beperkt is. Opvallend was dat er in de grote meerderheid van de Wingsklassen geen tutoring werd gegeven. Er waren maar drie leerkrachten uit deze groepen die aangaven hun leerlingen tutoring te bieden, twee hiervan geven les in groep 4 en een geeft les in groep 7. Op deze manier worden niet alle Wingsklassen vertegenwoordigd in de resultaten van dit onderzoek. Dit maakt dat de externe validiteit lager uitvalt, waardoor conclusies met enige voorzichtigheid moeten worden getrokken.

De uitkomsten van dit onderzoek zullen dienen voor toepassingen in de praktijk. Het onderzoek toont aan dat alle tutorsessies in groep 3 worden ondersteund door het onlineprogramma *Bouw!*. Echter zijn leerkrachten niet erg positief over dit programma. Daarbij wordt door verschillende leerkrachten van Reading Wings benoemd dat het SfA-tutoraanbod verbeterd zou kunnen worden door het programma te digitaliseren. Het is van belang dat dit programma kan worden uitgevoerd door onderwijsassistenten, op deze manier wordt de capaciteit vergroot en kunnen meerdere leerlingen tegelijk profiteren van tutoringssessies. Verder zou differentiatie in het tutorprogramma kunnen bijdragen aan het bedienen van leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften, bijvoorbeeld wanneer zij zijn gediagnosticeerd met dyslexie.

Referentielijst

- Borman, G. D., & Hewes, G. M. (2002). The Long-Term Effects and Cost-Effectiveness of Success for All. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 24(4), 243-266. <https://doi.org/10.3102/01623737024004243>
- Durlak, J. A., & DuPre, E. P. (2008). Implementation Matters: A Review of Research on the Influence of Implementation on Program Outcomes and the Factors Affecting Implementation. *American Journal of Community Psychology*, 41(3-4), 327-350. <https://doi.org/10.1007/s10464-008-9165-0>
- Fuchs, D., & Fuchs, L. S. (2006). Introduction to Response to Intervention: What, why, and how valid is it? *Reading Research Quarterly*, 41(1), 93-99. <https://doi.org/10.1598/rrq.41.1.4>
- Gersten, R., Haymond, K., Newman-Gonchar, R., Dimino, J., & Jayanthi, M. (2020). Meta-Analysis of the Impact of Reading Interventions for Students in the Primary Grades. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 13(2), 401-427. <https://doi.org/10.1080/19345747.2019.1689591>
- Gijssel, M., Scheltinga, F., van Druenen, M., & Verhoeven, L. (2011). *Protocol leesproblemen en dyslexie groep 3*. Expertisecentrum Nederlands.
- Guldemon, H., & Bosker, R. J. (2006). Onderwijsachterstanden en ontwikkelingen in leerlingprestaties. GION.
- Hingstman, M. (2021). *Supporting struggling students: prevention and early intervention with success for all* (dissertation). University of Groningen.
- Klingner, J., Cramer, E., & Harry, B. (2006). Challenges in the Implementation of Success for All in Four High-Need Urban Schools. *The Elementary School Journal*, 106(4), 333–350. <https://doi.org/10.1086/503635>
- Lexima. (2022). *Bouw! ter voorkoming van leesproblemen*. Geraadpleegd op 15 mei 2022, van <https://school.lexima.nl/bouw/>
- Madden, N. A., & Slavin, R. E. (2017). Evaluations of Technology-Assisted Small-Group Tutoring for Struggling Readers. *Reading & Writing Quarterly*, 33(4), 327–334. <https://doi.org/10.1080/10573569.2016.1255577>
- Mullender-Wijnsma, M., Veldman, M., De Boer, H., Van Kuijk, M., & Bosker, R. (2020). *Implementatie en effecten van Success for All in Nederland*. GION. <https://www.rug.nl/research/groningen-institute-for-educational->

[research/research/learner-teacher-instruction/sfa/implementatie-en-effecten-success-for-all-in-nl.pdf](https://www.research/research/learner-teacher-instruction/sfa/implementatie-en-effecten-success-for-all-in-nl.pdf)

- Neitzel, A. J., Lake, C., Pellegrini, M., & Slavin, R. E. (2021). A Synthesis of Quantitative Research on Programs for Struggling Readers in Elementary Schools. *Reading Research Quarterly*, 57(1). <https://doi.org/10.1002/rrq.379>
- O'Connor, R. E., & Vadasy, P. F. (2011). *Handbook of Reading Interventions*. The Guilford Press.
- Quint, J., Zhu, P., Balu, R., Rappaport, S., & DeLaurentis, M. (2015). *Scaling up the Success for All Model of School Reform. Final report from the investing in innovation (i3) evaluation*. MDRC.
- Screeningsinstrument Beginnende geletterdheid*. (2018). Cito. Geraadpleegd op 1 juni 2022, van <https://www.cito.nl/onderwijs/primair-onderwijs/lvs/toetsen/screeningsinstrument-beginnende-geletterdheid>
- Success for All Foundation. (2015). *Who We Are*. Geraadpleegd op 1 juni 2022, van <https://www.successforall.org/who-we-are/>
- Success for All Nederland. (2021). *Gebruikswijzer Roots & Wings*. GION.
- Slavin, R.E., Madden, N.A., & Center for Research on the Education of Students Placed At Risk, B., MD. (1999). *Disseminating Success for All: Lessons for Policy and Practice. Report No. 30*.
- Slavin, R. E., Madden, N. A., Chambers, B., & Haxby, B. (2009). *Two million children: Success for All*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Slavin, R. E., & Madden, N. A. (2012). *Success for All: Summary of Research on Achievement Outcomes (revised)*. Baltimore: Johns Hopkins University, Center for Research and Reform in Education.
- Snow, C. E., Burns, S. M., & Griffin, P. (1998). *Preventing reading difficulties in young children*. National Academy Press.
- Van Kuijk, M., Mullender-Wijnsma, M., & Bosker, R. (2021). A Systematic Review of Studies Addressing the Implementation of the Evidence-Based Whole-School Reform “Success for All”. *ECNU Review of Education*, 4(1). <https://doi.org/10.1177/2096531120961521>

Bijlage A. Leerkrachtvragenlijst implementatie Success for All

Q34 Beste leerkracht,

Voor je ligt een vragenlijst die deel uitmaakt van het Success for All project. Jouw school neemt al een aantal jaren deel aan dit project.

Doel van deze vragenlijst is om zicht te krijgen op de implementatie van het Success for All programma op jouw school. Om de effecten van het programma op taal- en leesprestaties te kunnen bepalen is het belangrijk om te weten hoe het programma op de scholen is geïmplementeerd. De vragen gaan over de implementatie van diverse onderdelen van het programma in het huidige schooljaar (het taal-/leesprogramma, samenwerkend leren, tutoring, de SfA-coördinator, training & coaching en samenwerking met ouders). Door de vragenlijst in te vullen stem je ermee in dat de hiermee verkregen gegevens worden gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd door de Rijksuniversiteit Groningen. De verkregen gegevens worden vertrouwelijk en anoniem verwerkt en zullen niet herleidbaar zijn tot de persoon die de vragenlijst invult. Mocht je vragen of opmerkingen hierover hebben, dan kun je contact opnemen met Marijke Mullender-Wijnsma (projectleider SfA: m.j.wijnsma@rug.nl).

We willen je vragen om de vragenlijst eerlijk en met aandacht in te vullen. Dit zal ongeveer 15-20 minuten van jouw tijd vragen. We danken jou bij voorbaat voor het invullen van de vragenlijst!

Team SfA-Nederland

End of Block: Introductie tekst

Start of Block: Algemene vragen

Q197 Je start nu met de vragenlijst. Hieronder volgen eerst een aantal algemene vragen. Na het beantwoorden van deze vragen word je doorgestuurd naar de rest van de vragenlijst. **Let op: de vragen in deze vragenlijst gaan over het huidige schooljaar (augustus 2021 tot nu).**

Q49 Aan welke groep(en) gaf je dit jaar les?

- Groep 1 (1)
 - Groep 2 (2)
 - Groep 3 (3)
 - Groep 4 (4)
 - Groep 5 (5)
 - Groep 6 (6)
 - Groep 7 (7)
 - Groep 8 (8)
 - Anders, namelijk... (9)
-

Q50 Welke lesdagen stond je voor deze groep?

- Maandag (1)
 - Dinsdag (2)
 - Woensdag (3)
 - Donderdag (4)
 - Vrijdag (5)
-

Q51 In welke (niveau)groep(en) gaf je dit schooljaar SfA-lessen of deed je SfA-leselementen?

- Kleutergroep (1)
 - Groep 3 (niveau M3 of E3) (2)
 - Niveaugroep Plus (11)
 - Niveaugroep M4 (3)
 - Niveaugroep E4 (4)
 - Niveaugroep M5 (5)
 - Niveaugroep E5 (6)
 - Niveaugroep M6 (7)
 - Niveaugroep E6 (8)
 - Niveaugroep M7 (9)
 - Niveaugroep M7 (10)
-

Q52 Heb je naast het lesgeven ook nog andere taken op school?

- Ja (1)
 - Nee (2)
-

Display This Question:

If Q52 = Ja

Q53 Welke taken waren dit?

- Taalcoördinator (1)
 - Rekencoördinator (2)
 - IB'er (3)
 - Anders, namelijk.. (4)
-

End of Block: Algemene vragen

Start of Block: Tutoring niveaugroep M3 en E3

Q200 De volgende vragen gaan over tutoring in niveaugroep M3 en/of E3:

Q124 Was er tutoring voor kinderen in groep 3 die achterbleven?

- Ja (1)
- Nee (2)

Skip To: Q138 If Q124 = 2

Q125 Op basis waarvan werden leerlingen geselecteerd voor tutoring? (meerdere antwoorden mogelijk)

- AVI (1)
 - DMT (2)
 - SfA-toetsen (3)
 - Cito begrijpend lezen (4)
 - Cito woordenschat (5)
 - Observaties van de leerkracht (6)
 - Anders, namelijk.. (7)
-

Q126 Welk tutoringprogramma werd hiervoor gebruikt? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Bouw! (1)
 - De tutoringmap van SfA (2)
 - Een ander programma, namelijk.. (3)
 - We gebruikten geen programma maar kozen zelf tutoractiviteiten, op het gebied van... (4) _____
-

Q127 Wat was de gemiddelde frequentie van de tutoringssessies?

- Elke dag (1)
 - 4x per week (2)
 - 3x per week (3)
 - 2x per week (4)
 - 1x per week (5)
-

Q128 Wat was de gemiddelde duur van de tutoringssessies?

- 0-9 minuten (1)
 - 10-19 minuten (2)
 - 20-30 minuten (3)
 - Anders, namelijk.. (4) _____
-

Q129 Hoe lang kreeg een kind gemiddeld tutoring?

- Enkele weken (1)
 - Een periode (8-9 weken) (2)
 - Een half schooljaar (3)
 - Een heel schooljaar (4)
 - Anders, namelijk.. (5) _____
-

Q130 Hoe werd de tutoring aangeboden?

- Individueel (1)
 - In tweetallen (2)
 - In groepjes van drie leerlingen (3)
 - In groepjes van vier leerlingen (4)
 - Anders, namelijk.. (5) _____
-

Q131 Wie verzorgde de tutoringssessies?

- De eigen leerkracht (ikzelf) (1)
 - Een andere leerkracht (2)
 - Een onderwijsassistent (3)
 - Een stagiair (4)
 - Een vrijwilliger (5)
 - Anders, namelijk.. (6) _____
-

Q132 Hoe is/zijn de tutor(en) getraind om de tutoring uit te kunnen voeren?

- De tutor is niet getraind (1)
 - Vanuit Success for All (2)
 - Door de leerkracht (3)
 - Anders, namelijk.. (4) _____
-

Q133 Hoe vaak werden er gemiddeld doelen voor getutorde leerlingen opgesteld en geëvalueerd?

- Dagelijks (1)
 - Wekelijks (2)
 - Eens per 2 weken (3)
 - Iedere periode (8-9 weken) (4)
 - 1x per jaar (5)
 - Nooit (6)
 - Anders, namelijk (7) _____
-

Q134 Op welke manier(en) werden successen tijdens de tutoring gevierd? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Met yells (1)
 - Met fiches (2)
 - Met stickers (3)
 - Met complimentenkaartjes (4)
 - Successen werden niet gevierd (5)
 - Anders, namelijk.. (6) _____
-

Q135 Hoe vaak was er gemiddeld overleg tussen jou en de tutor over de voortgang van de leerlingen tijdens de tutoring?

- Dagelijks (1)
 - Wekelijks (2)
 - Eens per 2 weken (3)
 - Iedere periode (8-9 weken) (4)
 - 1x per jaar (5)
 - Nooit (6)
 - Anders, namelijk.. (7) _____
-

Q136 Ben je tevreden over de tutoring?

- Ja, heel tevreden (1)
 - Ja, een beetje tevreden (2)
 - Nee, een beetje ontevreden (3)
 - Nee, heel ontevreden (4)
-

Q236 Geef een korte toelichting op je bovenstaande antwoord.

Q137 Levert tutoring het gewenste resultaat op?

- Ja (1)
 - Nee (2)
-

Q235 Geef een korte toelichting op je bovenstaande antwoord.

Q138 Waar kan, volgens jou, de grootste verbetering worden gemaakt als het gaat om tutoring binnen Success for All?

End of Block: Tutoring niveaugroep M3 en E3

Start of Block: Tutoring niveaugroep B4-Plus

Q222 De volgende vragen gaan over tutoring in niveaugroep B4 t/m Plus:

Q139 Was er tutoring voor kinderen in jouw groep die achterbleven?

- Ja (1)
- Nee (2)

Skip To: Q153 If Q139 = 2

Q140 Zo ja, op basis waarvan werden leerlingen geselecteerd voor tutoring?

- AVI (1)
- DMT (2)
- SfA-toetsen (3)
- Cito begrijpend lezen (4)
- Cito woordenschat (5)
- Observaties van de leerkracht (6)
- Anders, namelijk... (7) _____

Q141 Welk tutoringprogramma werd hiervoor gebruikt? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Bouw! (1)
- De tutoringmap van SfA (2)
- Een ander programma, namelijk... (3)
-

We gebruikten geen programma maar kozen zelf tutoractiviteiten, op het gebied van... (4) _____

Q142 Wat was de gemiddelde frequentie van de tutoringssessies?

- Elke dag (1)
- 4x per week (2)
- 3x per week (3)
- 2x per week (4)
- 1x per week (5)
-

Q143 Wat was de gemiddelde duur van de tutoringssessies?

- 0-9 minuten (1)
- 10-19 minuten (2)
- 20-30 minuten (3)
- Anders, namelijk... (4) _____
-

Q144 Hoe lang kreeg een kind gemiddeld tutoring?

- Enkele weken (1)
 - Een periode (8-9 weken) (2)
 - Een half schooljaar (3)
 - Een heel schooljaar (4)
 - Anders, namelijk... (5) _____
-

Q145 Hoe werd de tutoring aangeboden?

- Individueel (1)
 - In tweetallen (2)
 - In groepjes van drie leerlingen (3)
 - In groepjes van vier leerlingen (4)
 - Anders, namelijk... (5) _____
-

Q146 Wie verzorgde de tutoringsessies?

- De eigen leerkracht (ikzelf) (1)
 - Een andere leerkracht (2)
 - Een onderwijsassistent (3)
 - Een stagiair (4)
 - Een vrijwilliger (5)
 - Anders, namelijk... (6) _____
-

Q147 Hoe is/zijn de tutor(en) getraind om de tutoring uit te kunnen voeren?

- De tutor is niet getraind (1)
 - Vanuit Success for All (2)
 - Door de leerkracht (3)
 - Anders, namelijk... (4) _____
-

Q148 Hoe vaak werden er gemiddeld doelen voor getutorde leerlingen opgesteld en geëvalueerd?

- Dagelijks (1)
 - Wekelijks (2)
 - Eens per 2 weken (3)
 - Iedere periode (8-9 weken) (4)
 - 1x per jaar (5)
 - Nooit (6)
 - Anders, namelijk... (7) _____
-

Q149 Op welke manier(en) werden successen tijdens de tutoring gevierd? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Met yells (1)
 - Met fiches (2)
 - Met stickers (3)
 - Met complimentenkaartjes (4)
 - Successen werden niet gevierd (5)
 - Anders, namelijk... (6)
-

Q150 Hoe vaak was er gemiddeld overleg tussen jou en de tutor over de voortgang van de leerlingen tijdens de tutoring?

- Dagelijks (1)
 - Wekelijks (2)
 - Eens per 2 weken (3)
 - Iedere periode (8-9 weken) (4)
 - 1x per jaar (5)
 - Nooit (6)
 - Anders, namelijk... (7) _____
-

Q151 Ben je tevreden over de tutoring?

- Ja, heel tevreden (1)
 - Ja, een beetje tevreden (2)
 - Nee, een beetje ontevreden (3)
 - Nee, heel ontevreden (4)
-

Q237 Geef een korte toelichting op je bovenstaande antwoord.

Q152 Levert tutoring het gewenste resultaat op?

- Ja (1)
 - Nee (2)
-

Q238 Geef een korte toelichting op je bovenstaande antwoord.

Q153 Waar kan, volgens jou, de grootste verbetering worden gemaakt als het gaat om tutoring binnen Success for All?

End of Block: Tutoring niveaugroep B4-Plus
